

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa D.R.V.

przeciwko J.Z., K.K., J.Z., I.J.S., R.J., Z.O., Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez: Wojewodę (...), Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego oraz Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 29 września 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 27 września 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
 - 2) nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego,**
 - 3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...)**
- na rzecz adwokata I.E. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania

lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecnictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie ma cechować się istotnością, czyli być doniosłe z uwagi na rangę zawierającego się w nim problemu prawnego oraz jego znaczenie wykraczające poza potrzeby rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. Zdaniem skarżącej w niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na kilka pytań. Czy w sytuacji celowego ukrywania przez oba Sądy, tej części materiału dowodowego, która wskazuje w sposób oczywisty na przestępczy charakter działania właścicieli i przesądza

o ich winie (celowe pozbawienie skarżącej możliwości ogrzewania), a potem twierdzenie w zaskarżonym wyroku, że skarżąca nie udowodniła winy właścicieli i nadzoru budowlanego, a także inne pokrętne działania Sądu, zmierzające do celowego wypaczania tym sposobem orzeczenia, niezgodnego rażąco z treścią dokumentów urzędowych, podlegają odpowiedzialności Skarbu Państwa w trybie art. 424 k.c., czy też za tą sprofanowaną celowo treść orzeczenia powinni ponosić odpowiedzialność bezpośrednio sędziowie jako osoby fizyczne na zasadzie winy (art. 415 k.c.). Skoro przesłankami skargi kasacyjnej nie mogą być ustalenia faktyczne, co w takiej sytuacji powinien uczynić Sąd Najwyższy by nie złamać dyrektyw skargi kasacyjnej i równocześnie nie oprzeć swojego orzeczenia na treściach niezgodnych z jednoznaczną wymową dokumentów urzędowych. Jak należy potraktować zaskarżone orzeczenie, skoro Sąd Apelacyjny nie porównał w ogóle brzmienia przepisów np. art. 417, art. 418, art. 424 i art. 442 k.c. według zmieniających się w czasie osiemnastu lat trwania procesu – nowelizacji, nie wyartykułował wprost w orzeczeniu, na którym brzmieniu przepisu się oparł, czy tym sprzed nowelizacji, czy tym po nowelizacji. Czy i jakie znaczenie dowodowe ma i powinna mieć dla rozstrzygnięcia sprawy transkrypcja zeznań, będąca wiernym odzwierciedleniem słów utrwalonych na kasecie, skoro nie jest podpisana przez sędziego, chociaż jest bardziej dokładna aniżeli szybko wypowiedzane słowa na kasecie.

Sformułowane przez skarżącą wątpliwości nie mają charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniem w tej właśnie sprawie. We wniosku brak jest odniesienia do orzecznictwa Sądu Najwyższego i poglądów doktryny w kwestiach objętych zagadnieniem prawnym. Skarżąca nie przytoczyła ani nie uzasadniła takich argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych.

Ponadto, pytanie pierwsze nie jest związane z odpowiedzialnością pozwanych w sprawie, w której wniesiono skargę, a z odpowiedzialnością Skarbu Państwa lub sędziów, za wydanie orzeczenia niezgodnego z prawem. Pytanie drugie, może być traktowane jedynie jako postulat *de lege ferenda* do ustawodawcy, a nie Sądu Najwyższego, który zgodnie z obowiązującą konstrukcją skargi kasacyjnej jest związany podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia i musi

uwzględniać fakt, że skarga nie może być oparta na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.). Pytanie trzecie, jest krytyką zastosowania prawa materialnego w rozpoznawanej sprawie, a nie stanowi abstrakcyjnego zagadnienia prawnego. Natomiast problematyka transkrypcji protokołu została szczegółowo przeanalizowana przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 23 marca 2016 r. (III CZP 102/15, OSNC 2016, nr 7 - 8, poz. 88).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m.in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz.100 i z dnia 10 stycznia 2003r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi, o której mowa wyżej. Oczywiście zasadności skargi skarżąca upatruje w rażącym naruszeniu przez Sąd Apelacyjny przepisów prawa, ujętych w podstawach skargi kasacyjnej.

Skarżąca nie uwzględniła, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że skarżąca oczekuje w istocie od Sądu Najwyższego oceny podstaw skargi w ramach instytucji „przedsądu” ewentualnie ponownego wszechstronnego rozpoznania sprawy, co jest sprzeczne z konstrukcją skargi kasacyjnej.

Niezależnie od tego, lektura motywów zaskarżonego orzeczenia nie pozwala na stwierdzenie, by wykazywało ono kardynalne wady w stopniu przemawiającym

za realizacją przesłanki oczywistej zasadności skargi. Istota zarzutów skargi, z którymi skarżąca wiąże jej oczywistą zasadność, polega na zakwestionowaniu poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych i oceny dowodów, którymi Sąd Najwyższy jest związany. Przesłanką przyjęcia skargi do rozpoznania, nie może być również akcentowana przez skarżącą długotrwałość postępowania, skoro właściwym instrumentem do jej zwalczania w toku postępowania, jest skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez zbędnej zwłoki.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że nie jest przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualna nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, a jedynie przed sądem drugiej instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998, Nr 5 poz. 81 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r., II CSK 80/09, nie publ. i z dnia 7 czerwca 2013 r., II CSK 720/12, nie publ.). Wskazuje się, że nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji może być wzięta pod uwagę przez Sąd Najwyższy, jeżeli skarżący w ramach podstawy kasacyjnej przewidzianej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., wskaże ją jako naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Ze skargi kasacyjnej nie wynika, by skarżąca w ramach podstawy procesowej taki zarzut postawiła, a mógłby być on badany jedynie w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania, sam w sobie nie stanowi natomiast przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2013 r., V CSK 192/12, nie publ.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej orzeczono na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 7 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016, poz. 1714). Na podstawie art. 102 w zw. z art. 13 § 2 w zw. z art. 391 § 1

i art. 398²¹ k.p.c. mając na uwadze trudną sytuację życiową skarżącej i charakter sprawy nie obciążono jej kosztami postępowania kasacyjnego.

aj